

VOORWOORD

Onverwacht zijn de 'groene' doorkijkjes die de jaren zeventig-verdwaalwijk Buytenweg herbergt. Behalve kronkelige wegen met vele woonerven is deze wijk er ook één van rechte oude sloten, zogenaamde tochten, die verbindingen leggen met de woonwijk De Leyens en het Buytenpark. De tochten maken groene vergezichten, tussen de huizen door, mogelijk.

Buytenweg ligt aan de rand van Zoetermeer en grenst aan de oude Meerpolder. De woonwijk biedt haar bewoners weids groen, maar tegelijkertijd veel stads gemak. Voor wandelaars, fietsers, skaters, kanoërs en ruiters heeft deze wijk tal van gerichte routes. Automobilisten bereiken de wijk ook, maar kronkelen hun voertuig naar een plaatsje onder het dek of op één van de speciale parkeerhavens op de woonerven. Des te meer reden om u aan de hand van een wandelbrochure door deze wijk te laten leiden. U zult bijzondere woonvormen tegenkomen: dekwoningen en dijkwoningen (kangoeroewoningen), maar ook het voormalige ministerie van O, C & W, een architectonisch hoogstandje aan de stadse kant van deze wijk.

Ik wens u mede namens de initiatiefnemers vanuit de gemeente Zoetermeer en Floravontuur Promotie Zoetermeer een genoeglijke maar vooral een verrassend afwisselende wandeling toe!

Frans Muijzers,
wethouder wonen en architectuur

BUYTENWEGH

Van dijk, dek en dak

Dijk, dek en dak. Het zijn karakteristieken voor de woonomgeving en architectuur van Buytenwegh.

De dijk staat voor de polderdijk die de wijk aan de noordzijde begrenst. De dijk rondom de Meerpolder. In de Hovenbuurt van Buytenwegh treft u de zogenaamde dijkwoningen aan. Deze zijn gebouwd aan weerszijden van een kunstmatig verhoogd voetpad, een dijk. En wat dacht u van de spoordijk die de wijk in 'rodes' en 'hoves' verdeelt?

Het dek is nóg karakteristieker voor Buytenwegh. Het is een vorm van gestapelde laagbouw waarbij een nieuw straatniveau is ontstaan: het dek. Onder het dek, op het echte straatniveau bevinden zich parkeerplaatsen en wegen voor auto en motor. Op het dek, het woonniveau, kunnen mensen (eventueel met fiets), hun woning bereiken zonder last te hebben van gemotoriseerd verkeer. De verschillende woonblokken met dekwoningen zijn aan elkaar geschakeld door bruggen waardoor lange autovrije routes zijn ontstaan.

De vorm van een dak maakt dat huizen zich van elkaar onderscheiden. In Buytenwegh treft u veel verschillende dakvormen en typen dakbedekkingen aan. Bovendien maakt het hoger gelegen extra straatniveau bij de dekwoningen dat u ook veel van deze daken ziet. Hierom zijn ze mede sfeerbepalend voor de woonomgeving.

Verdwalen?

In de Rodenbuurt kunt u net als in de Hovenbuurt heerlijk verdwalen door het in de wijk Buytenwegh toegepaste jaren zeventig-verdwaalwijkprincipe: knusse woonpleintjes met geknikte en verspringende huizenrijtjes, geen rechte maar steeds rondgaande en kronkelende wegen. Wanneer u echter de wijk een beetje kent, herkent u vast aan de daken van de woningen in welk buurtje van de wijk u zich bevindt!

De wijk Buytenwegh wordt niet alleen begrensd door de Meerpolder en het Buytenpark. Het Binnenpark vormt de grens met De Leyens, de Amerikaweg, de grens met Meerzicht en de Europaweg de grens met het Stadscentrum.

Het spoor van de Randstadrail, voorheen de sprinter, snijdt met een slinger de wijk in twee delen: de Hovenbuurt, aan de kant van het Binnenpark en het Stadscentrum én de Rodenbuurt, aan de kant van de Meerpolder en het Buytenpark. De wijk biedt voor elk wat wils. Behalve de voetpaden en de fietspaden die de talloze woonerven verbinden zijn er plannen voor ruiterspaden, kano- en skateroutes.

Mobiel in de Hoven en de Roden

In de Hovenbuurt is de Muzieklaan de hoofdader voor autoverkeer. De kunstuiting van Johan Goedhart uit 1979 met de gekleurde kubussen, die van zuid naar noord genummerd zijn, ontsluiten dit deel van de wijk van Amerikaweg tot Zwaardslootseweg.

In de Rodenbuurt lijkt u op de kaart gezien met een kano beter af. De oude tochtsloot, de Hoofdtocht, maakt namelijk een hoek van negentig graden door dit wijkdeel. U kunt vanaf de Van Oudshoornhove varen tot ver in het Buytenpark. Zo komt u langs menig adres. Met de auto echter, komt u óf via de Marsmanhove vanaf de Zwaardslootseweg, óf via de Herman Gorterhove achter het voormalige ministerie langs óf via de Gerrit Achterberghove vanaf de Amerikaweg dit deel van de wijk in. Het is u wellicht duidelijk geworden. Voetgangers, fietsers en in de nabije toekomst ook skaters, kanoërs en ruiters zijn in Buytenwegh gewoon beter af. Voor de auto is ruimte op aparte parkeerpleintjes of is benedendeks een plekje gereserveerd.

Lopend op dijk en dek ligt de woonwijk aan uw voeten en wordt u een fantastisch zicht gegund op het dak van menige woning. Laat u veras-

sen door de prachtige groene doorkijkjes en vergezichten over het water van de tochten van Buytenwegh en ervaar het dubbele straatniveau tussen de dekken en de daken.

Deze wandeling is bijzonder vanwege:

- Verdwaalwijkprincipe
- Architectuur

Afstand:

Lengte: 7,5 km, mogelijkheid tot 4 km
Beginpunt: Kentgensplein winkelcentrum Buytenwegh
Eindpunt: Kentgensplein winkelcentrum Buytenwegh

Achtergrond informatie wandeltocht

1. Dekwoningen zijn een bijzondere vorm van woningbouw. De dekwoningen waarlangs en waarover u nu loopt zijn gebouwd in 1975 door architect J.J. Sterenberg. Opvallende elementen zijn de geknikte groene kappen of daken. Zogenaamde mansardekappen die zijn gedekt met groene bitumen shingles. Op het groen is een leitekening in donkerrood. Nog een opvallend element zijn de schuin geplaatste kolommen onder de woningen. Deze maken de parkeer ruimten wat speelser en zo wat minder zwaar. Een mooi element zijn de halfronde bloembakken aan de balkonzijde. Verder is een belangrijk aspect van deze dekken dat er aan twee zijden woningen zijn die in grootte en indeling variëren. Zo zijn er twee- tot zeskamerwoningen. Er zijn bovenwoningen die worden ontsloten door de galerij op het dek en benedenwoningen met op parkeerniveau badkamer en slaapkamer en op dekniveau de voordeur met daarachter de hal, woonkamer en open keuken.

2. Opvallend door de schoonheid is dit min of meer driehoekige pleintje met de dertig geschakelde vrije sector woningen van architect Leo de Jonge. De woningen hebben karakteristieke lessenaarsdaken in twee richtingen. Bovendien zijn er op de in het oog springende gevelhoeken doorstekende bakstenen. Zo is er een herhaling van kruisende lijnen in dak en gevel ontstaan.

3. De groene geknikte kappen, de zogenaamde mansardekappen, de zalmrode kozijnen en lichtrode bakstenen geven de huizen een sympathiek karakter. Deze huizen zijn van dezelfde architect Sterenburg die ook de twee langste dekken van Buytenwegh ontwierp. Behalve de mansardekap zelf, is ook het geknikte raam in deze kap een opvallend en mooi detail van de woning. Het geknikte raam zorgt bovendien voor extra lichtinval. Ook bij de dekwoningen ziet u dit raam steeds terug.

4. De Cesar Franckrode is een goed voorbeeld van een straat in een boomstructuur. De vorm van de wegen in de wijk zijn te vergelijken met de takken aan een boom. Ze beginnen breed en recht en vertakken zich tot kleinere en kronkeligere takken. De stam is in de wijk Buytenwegh, de Vorstiusshove. Die maakt twee grote takken: de Muzieklaan en de Gerrit Achterberghove. Aan deze takken zitten weer zijtakken waarvan de Cesar Franckrode er één van is. Deze tak

heeft ook weer zijtakken die uiteindelijk eindigen op een woonerf. Deze structuur werd in de jaren zeventig in bijna iedere nieuwbouwwijk toegepast. De mens als bewoner staat centraal. Het nadeel van deze structuur is dat men er toch ook makkelijk in verdwaalt. De meeste straten lopen dood en door de vele bochten is het moeilijk oriënteren. Een groot voordeel is echter dat er woonerven ontstaan waar slechts bestemmingsverkeer komt en waar de mensen elkaar kennen.

5. Dit is een ander type dekwoning ontworpen door Inbo bv, Architectenbureau voor Industriële Bouw uit Woudenberg. Deze woningen hebben allen dezelfde maat en een plat dak. Het zijn steeds twee woningen van hetzelfde type boven elkaar. De benedenwoning heeft een tuin en heeft de voordeur op maaiveld. De bovenwoning heeft de voordeur op het dek en heeft een flink balkon.

6. U bevindt zich nu tussen de woningen van een ander bijzonder type woningbouw. Deze woningen hebben de naam dijkwoningen gekregen. De woningen werden in 1974 gebouwd door architectenburo Coen Bekink uit Groningen. Twee rijen gestapelde woningen met ertussen een dijkje met groen. Vanaf deze dijk gaan stalen trappen naar de bovenwoningen en trappen in de dijk naar de onderwoningen met achtertuin. In totaal gaat het om 52 onderwoningen en 104 bovenwoningen. De keukens zijn steeds aan de dijkkant gesitueerd en de woonkamers aan de achterzijde waarlangs aan beide kanten van de dijkwoningen langgerekte groenstroken zijn. De woningen van dit sociale woningbouwexperiment zijn zogenaamde kangoeroewoningen. Dit omdat deze bouw de mogelijkheid biedt dat iemand of de familie die een bovenwoning bewoont, mantelzorg verleent of een oogje in het zeil houdt, aan of bij diegene die een benedenwoning bewoont. In de praktijk blijkt dit niet vaak zo te werken.

7. De huizen hier aan de Timmermanshove waarvan u de achterkanten wellicht al mooi in het groen heeft gezien, zijn speels geschakeld en hebben opvallende puntgevels onder een zadeldak. Hoge en lage rijtjes worden afgewisseld met tweelaags woningen met een plat dak. Het zijn eengezinswoningen, gestapelde bouw en rolstoelwoningen. Ze zijn, net als de dijkwoningen, door Bekink ontworpen. Behalve aan de Timmermans-, van Lennep- en Heijermanshove, vindt u deze woningen ook aan de Theo Thijssen-, Multatuli- en Verweijhove. Ze vormen twee herkenbare buurten met de blauw-, groen- en zalmkleurige puntgevels.

8. Dit sciencefictionachtige gebouw kent iedere Zoetermeerder wel. Het staat bekend als 'het voormalige ministerie van OC&W'. Het gebouw wordt gedomineerd door de grijs gemoffelde aluminium gevels en achthoekige torens op de hoeken en aan het einde van iedere vleugel. Het gebouw heeft een ingewikkelde plattegrond:

